

Mál nr. 236/2024

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.

Nafn vátryggingartaka ábyrgðartryggingar (X)

Skaðabótaábyrgð. Veitur.

Gögn.

1. Málskot móttakið 24. júní 2024 ásamt fylgigögnum.
2. Bréf V dags. 27. ágúst 2024 ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M dags. 6. september 2024.
4. Viðbótarathugasemdir V dags. 16. september 2024.

Málsatvik.

Samkvæmt gögnum málsins uppgötvaðist vatnstjón á fasteign M hinn 5. apríl 2023. Kom í ljós að lagnir í fasteigninni höfðu frostsprungið með þeim afleiðingum að vatn flæddi úr neysluvatnslögnum og olli miklum raka- og mygluskemmdum þannig að ekki þykir forsvaranlegt að ráðast í endurbætur eignarinnar. Ekki liggur fyrir hvenær nákvæmlega tjónið atvikaðist en eignin var mannlaus yfir vetrartímann.

Í málskoti kemur fram að samkvæmt fyrirliggjandi matsskýrslu sé orsök tjónsins sú að inntakssía hafi stíflast og því frosið í lögnum hússins. Fyrir liggi að viðgerðir hafi staðið yfir á lagnakerfi sveitarfélagsins og hafi það haft áhrif á lagnir á svæðinu. Vegna þess hafi fulltrúar X gengið á milli húsa í desember 2022 og hreinsað inntakssíur eftir að leir og önnur óhreinindi höfðu borist í lagnakerfið vegna framkvæmdanna. Í tilviki M hafi þær aðgerðir greinilega ekki skilað fullnægjandi árangri.

Á grundvelli þessa gerði M kröfu um bætur úr ábyrgðartryggingu X hjá V. V hafi, með bréfi dags. 26. júní 2023, hafnað kröfunni á grundvelli þess að það teldi ekki sýnt fram á að tjónið væri tilkomið vegna stíflu í síu í eigu X. M áréttar að niðurstaða sérfræðings hafi verið sú að leir og óhreinindi í síunni hafi lokað alveg, eða að minnsta kosti að miklum hluta, fyrir rennsli að eigninni. Ætla megi að það hafi hægt á straumi vatns í lögnum hússins með þeim afleiðingum að fraus í þeim og lagnirnar frostsprngu. Þegar hlýnaði í byrjun apríl hafi klaki í lögnum þiðnað með þeim afleiðingum að vatn streymdi úr þeim. Þar sem X beri skýra ábyrgð á hreinsun og endurnýjun síu í tengigrind telji M að X hafi brugðist skyldum sínum og að tjón hennar megi sannarlega rekja til mistaka starfsmanna þess, sem hafi annað hvort ekki hreinsað síuna með fullnægjandi hætti eða vanrækt að fylgja því eftir að ekki væru frekari leir og óhreinindi í kerfinu vegna þeirra mistaka sem áttu sér stað í lok árs 2022.

Í bréfi V er tekið fram að svo bótaskylda stofnist þurfi M að sýna fram á að saknæm og ólögmat háttsemi starfsmanna X hafi leitt til tjónsins. Ósannað sé að umræddar frotskemmdir sé a rekja til óhreininda í síu að heitavatnsinntaki. Hefði sían verið stífluð hefði enda ekkert heitt vatn komist inn í húseignina en gufa komið frá húsinu sem bendi til þess að heitt vatn hafi komist inn á lagnakerfi þess. Um sé að ræða gamalt hús sem hafi verið illa haldið við og megi gera ráð fyrir að húsið sé illa einangrað og þoli illa hitasveiflur. Þar sem enginn dvaldi í húsinu yfir veturinn hefði þá verið skynsamlegt að tæma lagnir þess og loka fyrir inntak í því skyni að forðast tjón en ekkert liggi fyrir um hvernig frágangi hafi verið háttað fyrir veturinn. Myndband sem sýni hreinsun síunnar eftir tjónið sýni þá vissulega að í henni hafi verið óhreinindi en ekki verði séð að þau hafi verið slík að þau hafi stíflað inntakið. Telji V líklegra að lagnir hafi sprungið vegna þess að of kalt hafi verið í húsinu.

Jafnvel þó litið væri svo á að tjónið sé að rekja til óhreininda í síunni sé ekki bótaréttur til staðar þar sem tjón M verði samt sem áður ekki rakið til saknæmrar háttsemi starfsmanna X. Sé það hluti af eðlilegum rekstri hitaveitu að óhreinindi geti borist með heitu vatni og hreinsi X síur eftir þörfum. Sían hafi verið hreinsuð með fullnægjandi hætti hinn 6. desember 2022. Ekkert hafi bent til þess að þörf væri á endurnýjun síunnar þar sem hún var í góðu lagi eftir þá hreinsun. X hafi ekki fengið aðra beiðni um hreinsun, t.a.m. vegna lélegs vatnsprýstings og hafi starfsfólk þess því ekki mátt vita að óhreinindi hefðu aftur safnast í síunni á þeim stutta tíma sem um ræddi. Umhirða X með síunni hafi ekki verið á skjön við reglugerðarákvæði eða verklagsreglur, og krafa um ítarlegra eftirlit með síum

húseigna sé hvorki raunhæf né sanngjörn. X beri ekki hlutlæga ábyrgð á tjóni af takmörkunum á afhendingu vatns eða vegna óviðráðanlegra atvika heldur byggi bótaábyrgð á sakarreglunni.

Í viðbótarathugasemdom M er málsatvikalýsingu X mótmælt. Engin gögn liggi fyrir um að sían hafi verið í góðu lagi eftir hreinsun X og hafi hún augljóslega verið full af drullu og skít þegar tjónið atvikaðist. Þá liggi fyrir tvær matsskýrslur hverra niðurstaða sé sú að tjónið sé langlíklegast að rekja til stíflu í síunni. Sé þá eðlilegt að gufa hafi myndast í húsinu, enda hafi stíflan valdið tregðu sem olli því að leiðslur frostsprungu. Við þíðu hafi vatn svo frussast út um frostsprungnar leiðslurnar. Séu skilyrði bótaskyldu þá uppfyllt enda hvíli skýr athafnaskylda á X um að endurnýja og hreinsa síu í tengigrind. Það hafi augljóslega ekki verið gert með fullnægjandi hætti.

Í viðbótarathugasemdom V er áréttuð sú afstaða að fyrirbyggjandi gögn feli ekki í sér sönnun þess að umrætt tjón verði rakið til inntakssíunnar heldur sé aðeins um ágiskun að ræða. Eru þá fyrri afstaða og röksemdir ítrekaðar.

Álit.

Fyrirliggjandi eru tvær skýrslur um tjónið á fasteign M. Annars vegar er um að ræða skýrslu um ástandsskoðun þar sem er að finna lýsingu og ljósmyndir af ástandi eignarinnar. Henni fylgja þá ljósmyndir og myndband af hreinsun inntakssíunnar og má af þeim sjá að töluverð drulla var í henni við skoðun. Hins vegar er um að ræða ástandsskýrslu sem unnin var að beiðni M og segir í niðurstöðum hennar m.a. eftirfarandi um umrædda inntakssíu: „*Er það mat undirritaðs að rekja megi vatnstjón að Y til þess að inntakssía sem staðsett er framan við mæli á inntaksgrind hafi stíflast eða svo mikil tregða orðið á rennsli af heitu vatni inn á ofnakerfið að kerfið innan fasteignarinnar hafi sprungið.*“ Rökum V varðandi það að hefði sú verið orsökina hefði heitt vatn ekki getað bunað úr heitri neysluvatnslögn og valdið gufumyndun er svarað með því að við þíðu í byrjun apríl megi ætla að klaki í lögnum hafi bráðnað og vatn þá streymt úr þeim. Án þess að geta staðreynt það er það því mat skoðunarmanns að stífla eða tregða í síunni hafi valdið tjóninu og að þá stíflu eða tregðu megi rekja til endurbóta í götulögnum sem hafi valdið því að óhreinindi bárust í lögna.

Engin gögn liggja fyrir er hnekki framangreindu mati. Með hliðsjón af því, svo og myndbandi af hreinsun síunnar, er það því mat nefndarinnar að yfirgnæfandi líkur séu til þess að stífla eða tregða í síunni hafi í það minnsta verið meðverkandi orsök fyrir tjóni M.

Samkvæmt skilmálum ábyrgðartryggingar X hjá V bætir vátryggingin líkams- eða munatjón þriðja aðila vegna skaðabótaábyrgðar tryggðs sem fellur á hann samkvæmt íslenskum lögum. Um grundvöll skaðabótaábyrgðar gildir almennt sakarreglan nema lög mæli á annan veg. Verður ekki séð að svo sé í þessu tilviki og X beri ekki hlutlæga ábyrgð vegna umræddrar inntakssíu. Sönnunarbyrði þess að tjón hennar verði rakið til athafna eða athafnaleysis X, starfsmanna þess eða annarra atvika eða aðstæðna sem X beri ábyrgð á hvílir þá samkvæmt almennum sönnunarreglum skaðabótaréttar á M. Er því ekki nægilegt að sýnt sé fram á að óhreinindi í inntakssíunni hafi valdið tjóninu.

Í 6. mgr. 9. gr. reglugerðar um tæknilega tengiskilmála hitaveitu nr. 488/2021 segir: *Í tengigrind er sía sem þjónar þeim tilgangi að minnka líkur á að óhreinindi komist í hitakerfi eiganda og valdi truflunum á rekstri þess. Sían er eign hitaveitunnar sem annast endurnýjun hennar. Hitaveitan hreinsar síu eftir þörfum.*

Óumdeilt virðist að umrædd sía hafi verið hreinsuð hinn 6. desember 2022. Er ekki sýnt fram á að sú hreinsun hafi tekist illa eða verið ófullnægjandi. Liggur þá ekkert fyrir um að endurnýjunar síunnar hafi verið þörf. Óumdeilt virðist þá að hreinsunin hafi verið framkvæmd í tengslum við lagnaframkvæmdir sveitarfélagsins en ekkert liggur fyrir um að framkvæmdir við lagnakerfi þess hafi átt sér stað eftir 6. desember og fram til þess að vart varð við tjónið þannig að tilefni hafi verið til að hreinsa síuna af þeim sökum. Liggur þá ekkert fyrir um að X hafi verið tilkynnt um skert flæði inn á lagnir húseignarinnar eftir að umrædd hreinsun átti sér stað. Hefur því ekki verið sýnt fram á að starfsmenn X hafi gert mistök við hreinsunina sem slíka, eða að tilefni hafi verið fyrir X að ætla að þörf væri á frekari hreinsun síunnar. Eins og mál þetta liggur fyrir nefndinni verður því að telja að ekki hafi tekist að sýna fram á að skilyrði skaðabótaábyrgðar séu uppfyllt og er því óhjákvæmilegt að hafna kröfu M.

Niðurstaða.

M á ekki rétt til bóta úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Reykjavík, 8. október 2024.
rafræn undirskrift

Þóra Hallgrímsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir